

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Ł. oddalił powództwo Z. M. przeciwko (...)z siedzibą w Ł. o zapłatę 20.000,00 zł oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powód wniósł apelację od powyższego wyroku zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) przepisu art. 236 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. poprzez niewydanie przez Sąd I instancji postanowienia dowodowego w przedmiocie prawidłowo zgłoszonego przez powoda wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron (pkt 4 petitum pozwu) oraz nieprzeprowadzenie tego dowodu na okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, podczas gdy dowód ten został prawidłowo zgłoszony w pozwie oraz okoliczności faktyczne mające dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie zostały dostatecznie wyjaśnione zgodnie z twierdzeniami powoda, co w konsekwencji spowodowało, że powód został pozbawiony możliwości udowodnienia swoich twierdzeń,

b) przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd I instancji pominął formułowany w petitum pozwu wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, podczas gdy wniosek ten został prawidłowo zgłoszony a jego pominięcie spowodowało, iż Sąd I instancji błędnie uznał, iż powód nie udowodnił swojego roszczenia,

c) przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, tj. z pominięciem jego istotnej części,
a mianowicie:

- wydruku z historii rachunku powoda z dnia 01 czerwca 2012 roku, z którego wynika, iż powód dokonał w dniu 01 czerwca 2012 roku przelewu kwoty 20.000,00 zł na rachunek bankowy pozwanej;

- pisemnego wezwania pozwanej do zwrotu świadczenia nienależnego z dnia 09 listopada 2013 roku, z którego wynika, iż w wyniku kontroli przepływów finansowych powód stwierdził omyłkowe dokonanie w dniu 01 czerwca 2012 roku przelewu w kwocie 20.000,00 zł na rachunek bankowy pozwanej,

- pisemnego wezwania pozwanej do zwrotu świadczenia nienależnego z dnia 27 listopada 2013 roku, z którego wynika, iż powód wezwał pozwaną do zwrotu omyłkowo dokonanego w dniu 01 czerwca 2012 roku przelewu kwoty 20.000,00 zł,

które to naruszenie doprowadziło w konsekwencji do nieprawidłowego uznania, że powód nie udowodnił w niniejszej sprawie, w myśl przepisu art. 232 k.p.c., by dokonany w dniu 01 czerwca 2012 roku przelew z jego rachunku bankowego na rachunek bankowy pozwanej nastąpił bez podstawy prawnej i stanowił tym samym świadczenie nienależne,

d) przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne uznanie, iż powód nie udowodnił w niniejszej sprawie, w myśl przepisu art. 232 k.p.c., by dokonany w dniu 01 czerwca 2012 roku przelew z jego rachunku bankowego na rachunek bankowy pozwanej nastąpił bez podstawy prawnej, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wprost wynika, iż w dniu 01 czerwca 2012 roku powód dokonał omyłkowego przelewu kwoty

20.000,00 zł na rachunek bankowy pozwanej, a jednocześnie brak jest jakiegokolwiek dowodu przeciwnego zaoferowanego przez pozwaną,

by spełnione przez powoda w dniu 01 czerwca 2012 roku świadczenie nastąpiło w wykonaniu istniejącego między stronami zobowiązania, a obrona pozwanej ograniczała się jedynie do podniesienia w piśmie z dnia 22 lutego 2016 roku zarzutu, iż powód po dokonaniu omyłkowego przelewu nie uchylił się w terminie od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu;

1. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 6 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż to na powodzie a nie na pozwanej spoczywał ciężar udowodnienia treścią zawartych pomiędzy stronami umów oraz wykazem dokonywanych pomiędzy stronami rozliczeń, iż spełnione w dniu 01 czerwca 2012 roku świadczenie

w kwocie 20.000,00 zł było świadczeniem nienależnym, podczas gdy to na pozwanej jako na odmawiającej zwrotu świadczenia nienależnego, spoczywał ciężar udowodnienia faktów wskazujących, iż powodowi nie przysługuje żądanie zwrotu świadczenia nienależnego.

Skarżący ponadto, powołując się na przepis art. 380 k.p.c., zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie VI Wydziału Cywilnego wydane dnia

26 lutego 2015 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym (sygn. akt VI Nc-e(...)) o przywróceniu pozwanej terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty

z dnia 01 września 2014 roku i wniósł o rozpoznanie zaskarżonego postanowienia

o przywrócenie pozwanej terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty.

Zaskarżonemu postanowieniu powód zarzucił naruszenie przepisu art. 168 § 1 k.p.c.

w zw. z art. 169 § 1 i 2 k.p.c. poprzez przywrócenie pozwanej terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, podczas gdy wniosek o przywrócenie terminu nie został złożony w terminie tygodniowym od czasu ustania przyczyny uchybienia, wniesienie sprzeciwu po terminie nastąpiło z winy pozwanej, a jednocześnie pozwana nie uprawdopodobniła w sposób dostateczny, by sprzeciw został wniesiony po terminie z powodu zaistnienia przyczyny obiektywnej i niezależnej od niego, co miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, gdyż skutkowało uznaniem skuteczności złożonego przez pozwaną sprzeciwu, utratą przez nakaz mocy w całości i przekazaniem sprawy do rozpoznania sądowi właściwemu.

Na podstawie art. 381 k.p.c. skarżący wniósł o przeprowadzenie zgłoszonego w pozwie dowodu z przesłuchania stron na okoliczność omyłkowego dokonania w dniu 01 czerwca 2012 roku przelewu kwoty 20.000,00 zł z rachunku bankowego powoda na rachunek bankowy pozwanej bez podstawy prawnej.

Z uwagi na zgłoszony w trybie art. 380 k.p.c. wniosek o przeprowadzenie kontroli postanowienia Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 26 lutego 2015 roku, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i odrzucenie sprzeciwu

od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz

o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

Jako wniosek ewentualny, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 20.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia

01 grudnia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi

za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania w I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej i zasądzenie

od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja powoda odniosła skutek wobec przeprowadzonej przez sąd odwoławczy w trybie art. 380 k.p.c. kontroli postanowienia Sądu Rejonowego Lublin – Zachód z dnia 26 lutego 2015 roku, w sprawie VI Nc-e (...) o przywróceniu pozwanej terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 01 września 2014 roku.

Zgodnie z art. 380 k.p.c. sąd II instancji, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu I instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, zgodnie z którym w tym trybie sąd II instancji jest uprawniony do kontroli prawidłowości przywrócenia przez sąd I instancji terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, sprzeciwu od wyroku zaocznego, zarzutów od nakazu zapłat (tak SN w wyroku z dnia 19.12.1973 r., II CR 827/73, Legalis nr 17616, w wyroku z dnia 15.06.2007 r., II CSK 96/07, Legalis nr 165603, w postanowieniu z dnia 05.06.2009 r., I CZ 26/09, Legalis nr 265757). Podkreślić przy tym należy, że kontrola sądu II instancji nie jest uzależniona

od wcześniejszego zgłoszenia przez stronę przed sądem I instancji zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Przepis ten bowiem nie ma zastosowania do postanowień zaskarżalnych oraz takich, które wprawdzie nie podlegają odrębnemu zaskarżeniu, ale wiążą sąd, który je wydał. Postanowienie o przywróceniu terminu do dokonania czynności procesowej należy do tej drugiej grupy postanowień. Zastosowanie instytucji zastrzeżenia z art. 162 k.p.c., której celem jest zwrócenie sądowi uwagi na uchybienia przepisom postępowania, aby mogły one zostać wyeliminowane, nie ma racji bytu w przypadku postanowień, które nie podlegając zmianom w trybie art. 359 k.p.c. i wiążą sąd od chwili wydania.

Powód wniosł w apelacji, powołując się na art. 380 k.p.c., o przeprowadzenie przez Sąd II instancji kontroli prawidłowości przywrócenia pozwanej terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym, zarzucając naruszenie art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 169 § 1 i 2 k.p.c.

Zarzut ten jest zasadny. Przepis art. 169 § 1 k.p.c. określa stronie, która uchybiła terminowi do dokonania czynności procesowej, tygodniowy termin na złożenie wniosku o przywrócenie terminu do dokonania tej czynności. Termin ten liczy się od dnia ustania przyczyny uchybienia.

W niniejszej sprawie odpis nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 01 września 2014 roku w sprawie VI Nc-e (...) został doręczony pozwanej w dniu 08 września 2014 roku. Termin do wniesienia sprzeciwu upływał zatem z dniem 22 września 2014 roku. Jak wynika z pisma procesowego pozwanej z dnia 22 grudnia 2014 roku (pismo k. 17 odw. – 18) już w dniu następnym, tj. 23 września 2014 roku pozwana zorientowała się, że sprzeciw nie został do sądu wniesiony (nie doszło do nadania sprzeciwu w placówce pocztowej przez pracownika pozwanej, który był zobowiązany do wysłania pisma w dniu 22.09.2014 r.). Zatem od tego dnia należało liczyć tygodniowy termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia przez pozwanej sprzeciwu od przedmiotowego nakazu zapłaty. Wniosek o przywrócenie terminu pozwana winna złożyć do dnia 30 września 2014 roku. Tymczasem wniosek taki został złożony dopiero w dniu 10 listopada 2014 roku.

Za wniesiony w tej dacie należy uznać także sprzeciw, który pozwana złożyła po wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych wniosku o przywrócenie terminu, a to zgodnie z dyspozycją art. 130 § 3 k.p.c.

Wobec powyższego wniosek pozwanej o przywrócenie terminu wniesiony w dniu 10 listopada 2014 roku podlegał odrzuceniu jako spóźniony na podstawie art. 169 § 1 k.p.c. W konsekwencji wniesiony przez pozwaną w tym samym dniu sprzeciw także był spóźniony, co winno skutkować jego odrzuceniem, zgodnie z art. 504 § 1 k.p.c. w zw. z art. 505²⁸ k.p.c.

Wobec powyższego pozostałe zarzuty apelacji, podobnie jak sformułowany w niej wniosek dowodowy, okazały się bezprzedmiotowe.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy stosując odpowiednio art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 504 § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i odrzucił wniesiony przez pozwaną w dniu 10 listopada 2014 roku sprzeciw od nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 01 września 2014 roku, w sprawie VI Nc-e (...) (patrz postanowienie SN z dnia 05.06.2009 r., I CZ 26/09, Legalis nr 265757).

Na marginesie jedynie Sąd Okręgowy pragnie zauważyć, że zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sąd II instancji dokonując w trybie art. 380 k.p.c. kontroli postanowienia w przedmiocie przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej nie wydaje odrębnego orzeczenia co do tego postanowienia, a jego rozpoznanie znajduje odzwierciedlenie jedynie w uzasadnieniu orzeczenia kończącego postępowanie odwoławcze. Stanowisko to znajduje oparcie w orzeczeniach Sądu Najwyższego, który - stosując art. 380 w związku z art. 393¹⁹ k.p.c. - orzekał jedynie o uchyleniu postanowienia o odrzuceniu kasacji (por. postanowienia z dnia 21.11.2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 102, z dnia 12.3.2003 r., III CZ 16/03, nie publ. i z dnia 28.4.2004 r., III CZ 22/04, nie publ.). W uzasadnieniu postanowienia z dnia 12 marca 2003 roku Sąd Najwyższy stwierdził wyraźnie, że uchylenie postanowienia o odrzuceniu kasacji oznacza jednocześnie upadek postanowienia wpadkowego, a w wyroku z dnia 09 czerwca 1998 roku, II CKN 806/97 (nie publ.) wskazał, że środek procesowy uregulowany w art. 380 k.p.c. jest ściśle powiązany z zarzutami oraz wnioskami apelacji i zmierza do obalenia zaskarżonego wyroku, dlatego uchylenie postanowienia podległego przepisowi art. 380 k.p.c. nie jest ani potrzebne, ani dopuszczalne (patrz uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 16.11.2004 r., III CZP 62/04, Legalis 65941).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. obciążając nimi pozwaną, jako stronę przegrywającą.

Na zasądzoną kwotę 3.400,00 zł złożyła się opłata od apelacji w wysokości 1.000,00 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda, będącego radcą prawnym, w wysokości 2.400,00 zł, ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 i § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu pierwotnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), a to z uwagi na datę wniesienia apelacji po 31 grudnia 2015 roku a przed 27 października 2016 roku.